

رامتین مونیق

در سالی که قرار بود برش اول بر نامه هفتم توسعه و قسمت اول تحقق رشد اقتصادی ۸درصدی باشد،نرخ رشد اقتصادی روند نزولی خود را طی می کند و از ۲.۹ درصد در ۲ماهه اول ۱۴۰۳ به ۲.۲درصد در ۹ ماهه رسیده است.

به گزارش مرکز آمار ایران، محصول ناخالص داخلی (GDP) به قیمت ثابت سال ۱۴۰۰، در نه ماهه سال ۱۴۰۳ به رقم ۷۵،۲۹۱ هزار میلیارد ریال بانفت و ۵۷،۲۳۰ هزار میلیارد ریال بدون احتساب نفت رسیده است، در حالی که رقم مذکور در مدت مشابه سال قبل بانفت ۷۳،۰۲۷ هزار میلیارد ریال و بدون نفت ۵۶،۱۰۶ هزار میلیارد ریال بوده که نشان از رشد ۳،۱ درصدی محصول ناخالص داخلی بانفت (به قیمت پایه) و ۲،۲ درصدی محصول ناخالص داخلی بدون نفت (به قیمت پایه) در نه ماهه سال ۱۴۰۳ دار.

با بررسی این آمار مشخص می شود که باز هم عمده رشد اقتصادی ۹ ماهه ۱۴۰۳ مرتبط با بخش های نفتی و خدماتی مانند واسطه گری مالی است. برخی از کارشناسان چنین رشدی را بی کیفیت می خوانند پس بنابراین باید دید آیا می توان این رشد را به منزله توسعه دانست؟

پاییز ۱۴۰۳: فصل خزان سرمایه گذاری در ایران

بررسی آمارهای رشد اقتصادی همچنین در پاییز سال جاری نشان می دهد رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در ۹ ماهه ابتدایی امسال به کمترین سطح در ۴ سال گذشته رسیده است.

به گزارش اکو ایران، بررسی رشد اقتصادی ۹ ماهه سرمایه گذاری در ایران نشان می دهد از سال ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۳ وضعیت این متغیر نزولی بوده است. به طوری که رشد سرمایه گذاری در ۹ ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۰ معادل ۸.۲ درصد اما ایسن آمار در مدت مشابه در سال ۱۴۰۱ به ۴.۴ درصد و در نهایت در ۹ ماهه آغازین سال ۱۴۰۳ به یک در صدافول کرده است. به عبارتی این آمار گویای آن است که سطح حقیقی سرمایه گذاری در ۹ ماهه ابتدایی امسال نسبت به ۹ ماهه ابتدایی سال گذشته تنها یک در صد رشد کرده است. وضعیت سرمایه گذاری در سال جاری، افاق روشنی از توسعه پیش روی کشور نشان نداده و وضعیت

سهراب دل انگیزان در گفت و گویا

«توسعه ایرانی»: دولت باید به نوعی بودجه های غیر مولد خود را کاهش دهد و پول را در بخش مولد بیاورد که ما این فرایند را مشاهده نمی کنیم. دولت چون بودجه محدودی دارد، اگر آن را صرف امور غیر مولد کند، دیگر نمی تواند بودجه ای بر فامور مولد بکند و استهلاک سرمایه ها که بیشتر شود دیگر تولید را از دست خواهیم دید

گفت و گو

معاون سازمان هواپیمایی:

فقط چند فرودگاه در کشور سودآور هستند

معاون سازمان هواپیمایی کشوری با بیان اینکه به غیر از چند فرودگاه در کشور مابقی سودآور نیستند، گفت: بدین معنی که هزینه نگهداری و عملیات این فرودگاهها از درآمد آنها بیشتر است. حمیدرضا صانعی در گفت و گو با ایسنا، بابیان اینکه طبق قوانین و مقررات مجوز احداث هیچ فرودگاه جدیدی را صادر نکرده ایم و این سیاست را به طور مستمر پیگیری می کنیم، اظهار کرد: مطابق با این نامه مدیریتی، بهره برداری، احداث و توسعه فرودگاه های غیرنظامی مصوب هیات وزیران سال ۱۴۰۱، وزارت راه و شهرسازی مکلف است با همکاری سازمان و ستاد و با توجه به نیاز آتی ۲۰ساله کشور، سند جامع حمل و نقل شامل تعداد فرودگاه های مورد نیاز در کشور را تدوین و به تصویب هیأت وزیران برساند و صدور مجوز احداث هر گونه فرودگاه جدید باید براساس سند مذکور انجام پذیرد.

خبر

بحران اتلاف انرژی در نیروگاهها:

۲۶ درصد گاز کشور در نیروگاهها هدر می رود

کاهش تولید محصولات پتروشیمی و افزایش هزینه های تولید شده است. پتروشیمی ها یکی از مهم ترین بخش های صادراتی ایران هستند. کاهش تولید محصولات پتروشیمی به دلیل کمبود گاز، کاهش صادرات و از دست رفتن

بهای تامین گاز طبیعی خوراک صنعت پتروشیمی براساس شواهد موجود، بین ۴۱۰ میلیون تا ۵۷۴ میلیون دلار است. در وضعیت فعلی، بین ۱۷۲ میلیون تا ۲۴۱ میلیون دلار از سودمجمعه های پتروشیمی یا ارزش افزوده کشور با اعمال محدودیت عرضه گاز طبیعی خوراک از دست می رود. این در حالی است که با توجه به گفته های مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی، ۲۶ درصد گاز کشور در نیروگاه های راندمان پایین هدر می رود و از گاز موجود در کشور، می توان بهینه تر استفاده کرد.

«سهراب دل انگیزان» با اشاره به تاثیر هزینه های غیرمولد بودجه در استهلاک سرمایه ها:

رشد اقتصادی سال آینده کمتر از ۲ درصد خواهد بود

رفاه کشور در سال های پیش رو با مشکل مواجه خواهد شد.

اقتصاد ایران در تله تحریم های داخلی و خارجی گیر کرده

یک اقتصاددان در گفت وگوبا «توسعه ایرانی»، نرخ رشد ۹ ماهه ۱۴۰۳ را عادی دانست و یادآور شد: برآورد نرخ رشد اقتصادی در سال ۱۴۰۳ چیزی حدود ۲ تا ۳ درصد بود و تا پایان سال همین رقم تحقق می یابد. سهراب دل انگیزان درباره کاهش نرخ رشد اقتصادی اقتصاد ایران هم در تله های خارجی مانده است و هم داخلی او درباره تله های داخلی اظهار کرد: به علت تحریم دولت، تغییری در فرآیند سیاست گذاری اتفاق افتاد و مخصوصا چون وزرا و استانداران دیر انتخاب شدند، حداقل ۵ تا ۴ ماه هم دچار فضایی شدیم که تقریباً دولت مستقر عملاتی نتوانست تصمیم بگیرد زیرا تازه بعداز مهر و آبان بود که استانداران ووزرا منصوب شدند و تازه می توانستند تصمیماتی بگیرند.

این استاد دانشگاه افزود: مسئله بعدی، سرکار آمدن ترامپ بود که مشکلات را بیشتر کرد قبل از اینکه ترامپ بر مسند ریاست جمهوری آمریکاتکیه بزند، بر بعدی افراد در تصمیماتشان محافظه کار تر شده بودند و بعدی از اینکه او هم آمد، تعداد تحریم ها را بیشتر و تعدادی از برنامه ها را حوری تنظیم کرد که اقتصاد کشور تحت تاثیر قرار گرفت. دل انگیزان باطرح مجدداینکه مسائل داخلی و خارجی روی کاهش نرخ رشد اقتصادی موثر بوده اند، تاکید کرد: در عرصه خارجی نقش تحریم ها و بازگشت ترامپ و محافظه کار شدن سیستم های خارجی در میانه با ایران را باید دنبال کرد و در داخل هم تغییر فضای دولت را از برادولت کنونی تازه سشتی آمده که می خواهد چه کار کند و هنوز هم انسجام کافی ندارد.

ندارد و حتما نباید رشد بر اساس چارچوب های تولیدی باثبیدزیرا خدمات هم به نوعی تولید است.

این تحلیلگر مسائل اقتصادی اضافه کرد: در این قسمت مشکلی نیست اما تحقق این رشد های حوزه های دیگر وابسته است، چون این حوزه ها و بخش خدمات و تولید به یکدیگر وابستگی شدید دارند. اگر بخش تولید نباشد بخش خدمات هم عملا نیست و بخش خدمات نمی تواند مستقل از تولید عمل کند.

اندازه دولت نسبت به تولید ناخالص

بهبود ۲۰ درصد رسیده است

دل انگیزان علت اصلی کاهش شدید رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالصی را ناشی از تحریم ها دانست.

او درباره عوامل دیگر تاثیر گذار گفت: اولاً اینکه اندازه دولت نسبت به یک دهه پیش، بسیار کوچک و نسبت به تولید ناخالص داخلی به ۲۰ درصد رسیده که خیلی برای امقابل پذیرش نیست و این کاهش یعنی اثر گذاری دولت کاهش پیدا کرده است.

این استاد دانشگاه ادامه داد: تامین زیرساخت ها وظیفه دولت است اما دولت هاسال هاست که نمی توانند زیرساخت ها ترسیم کنند و این بزرگترین مسئله است زیرا زیرساخت های اصلی شامل جاده، ریل، هواپیما، اسکله، مخابرات، آب برق، انرژی، گاز و خطوط لوله و ... متشکل از ترسیم نشده اند و ترسیم نشدن این زیرساخت ها باعث قطعی برق، مشکل گاز و در کل نازاری انرژی و کاهش تولید شده است.

دل انگیزان تصریح کرد: یکی از عوامل کاهش نرخ رشد اقتصادی کشور همین نداشتن زیرساخت است چون نبود زیرساخت، قطعی برق و همچنین از دست رفتن فرصت های تامین زیرساخت های انرژی و آب را به دنبال دارد که باعث می شود تولید و فشار و محدودیت های جدی مواجه شود.

یک اقتصاددان: برای سال آینده قطعا نرخ رشد اقتصادی کمتری را نسبت به امسال پیش بینی می کنم. اگر نرخ رشد اقتصادی امسال بین ۲ تا ۳ا بوده، برای سال آینده باید مقداری کمتر تحقق پیدا کند زیرا نبود زیرساخت ها و بودجه بسیار بسیار بزرگ، با نااطمینانی که ایجاد می کنند، ممکن است تشکیل سرمایه ثابت را به سمت بالاتر بک نکند

بودجه ۱۴۰۴ فرصت تامین زیرساخت ها را

ازببین می برد

او درباره عوامل دیگر کاهش رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص بیان کرد: مسائل بعدی هم برمی گردد به مهاجرت نخبگان؛ سسابقا فقط نخبگان مهاجرت می کردند و بعد متخصصین هم به آنها اضافه شدند و سپس افرادی دارای مهارت و اکنون که دیگر صاحبان مشاغل هم از کشور مهاجرت می کنند این کارشناس مسائل اقتصادی ادامه داد: به ازای هر فرد متخصصی که از کشور خارج می شود، تعداد بیشتری شغل از دست می رود. قضیه به این صورت است که تنها یک نفر می رود ولی چند شغل زیر دست آن و تولید آن فرد هم از دست می رود.

به گفته دل انگیزان، باید ایسن جریان مهاجرت را معکوس کرد اما متأسفانه هنوز اتفاقات و شرایط لازم برای ممانعت از جریان خروج سرمایه فراهم نشده است. همچنان سرمایه به و به خصوص سرمایه انسانی از کشور خارج می شده به خصوص اینکه در داخل اعتمادی برای بخش های تولیدی که حتی استهلاک آنها را جبران کند، وجود ندارد. او همچنین عنوان کرد: دولت باید به نوعی بودجه های غیرمولد خود را کاهش دهد و پول را در بخش مولد بیاورد که ما این فرایند را هم مشاهده نمی کنیم. دولت اتفاقاً در این دوره با بودجه ۱۴۰۴ هم، به دلیل افزایش بیش از اندازه بودجه های غیرمولد، فرصت خود را برای تامین زیرساخت های اقتصادی از دست می دهد و این نگرانی ما را برای سال آینده بیشتر می کند که این روند برای سال آینده تکرار شود.

این استاد دانشگاه تاکید کرد: چون دولت بودجه محدودی دارد، اگر آن را صرف امور غیر مولد کند، دیگر نمی تواند پولی صرف کارهای مولد بکند و لذا استهلاک سرمایه ها که بیشتر شود دیگر تولید را از دست خواهیم دید و برپای نرخ رشد اقتصادی در سال آینده انتظارات کمتری داریم.

رشد اقتصادی سال آینده کمتر خواهد شد

دل انگیزان در باره از زبایی خود از نرخ رشد اقتصادی سال آینده اظهار کرد: نمی توانم دقیقاً بگویم نرخ رشد اقتصادی چند درصد خواهد شد اما قطعاً با وجود زیرساخت های کمتر، برای سال آینده نرخ رشد اقتصادی کمتری را نسبت به امسال پیش بینی می کنم. اگر نرخ رشد اقتصادی امسال بین ۳ تا ۲ بوده، برای سال آینده باید مقداری کمتر تحقق پیدا کند و تصریح کرد: البته با توجه به حجم بزرگ بودجه، از آنجا که بودجه تقریباً در عدد بسیار بسیار بزرگی به تصویب رسیده، یک سال تومری را پیش بینی می کنم. این اقتصاددان در پایان خاطر نشان کرد این دوشرايط، با نااطمینانی که ایجاد می کنند، ممکن است تشکیل سرمایه ثابت را به سمت بالاتر بک نکند در نتیجه نرخ تشکیل سرمایه ثابت یادر همین عدد بماند یا کوچکتر شود.

با اولویت شرکت های هواپیمایی داخلی با حفظ مالکیت دولت و استعمار ارائه خدمات نابوری هوایی توسط دولت و رعایت حقوق قانونی کارکنان امکان کند.

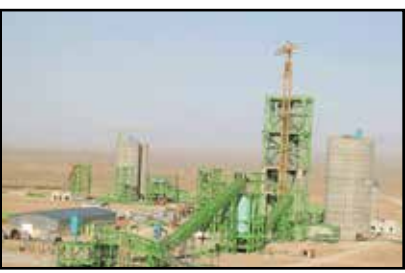
با گفته این مقام مسئول، تجارب موفق در دنیا و مدل هایی تعریف شده در این خصوص بیانگر آن است که در برخی فرودگاه ها، دولت پیش از واگذاری جهت رفع برخی مشکلات زیرساختی و پر هزینه با هدف جذابیت شدن فرودگاه برای بخش خصوص در آن سرمایه گذاری و هزینه می هم می کند.

خبر

سرمایه هایی که به ثمن بخش هدر می رود:

پول هایی که دود می شود و سنگ هایی که نمی آید!

سنگ های مذکور به این میزان نیست و همچنین قیمت حقیقی بیل و لودر، کمتر از چیزی است که ذکر شده و ۱۲۰ میلیارد ریال است. موضوع جالب تر اینکه نه سنگ و نه بیل و لودر اساساً تحویل شرکت داده

به گزارش اقتصاد ۲۴، در ادامه سییمان سبزو ار شرکت گوهر کاوان قاف به امضار رسیده است، سییمان سبزو ار در یک مرحله مبلغ ۲۲ میلیارد و ۶۰۰ میلیون نه سنگ و سه شرکت گوهر کاوان قساف پرداخت کرده است با این توجه که طی یک سال ظرفیت استخراج سنگ از سوی گوهر کاوان قاف به یک میلیون تن برسد؛ اما پس از یک سال وقت کشی تنها ظرفیت ۳۰۰ هزار تن تامین شده است.

به گزارش اقتصاد ۲۴، در ادامه سییمان سبزو ار برای تسویه طلب مذکور پیشنهاد خرید سنگ، بیل و لودر را به شرکت گوهر کاوان قاف داده است. هزینه سنگ ۲۲۵ میلیارد ریال و بهای بیل و لودر بیش از ۱۴۱۵ میلیارد ریال بوده و و مابقی آن به مبلغ ۲۳.۳ میلیارد ریال به حساب های دریافتی در دفاتر شرکت سنجش سهام منظور شده است؛ اما پس از تغییرات در هیات مدیره شرکت کاوان مشخص شد که ارزش

خبر اقتصادی

وزیر راه خطاب به استانداران:

نمی توانیم اعتبار تخصیص بدهیم؛ نقدینگی وزارت خانه صفر است

وزیر راه خطاب به استانداران گفت: دست های من بالاست، نمی توانیم اعتبار تخصیص بدهیم. الان نقدی وزارت راه و شهرسازی صفر است. به گزارش انتخاب، فرزانة صادق در نشست استانداران سراسر کشور، تاکید کرد: ناترازی هادر کشور مشهود است. سازمان برنامه تخصیص هایی که داده در جاهای دیگر و به دلیل ناترازی ها بوده است.

وزیر کشاورزی:

افزایش قیمت برخی کالاها بر اساس قیمت ارز منطقی است

به گزارش ایلنا، غلامرضا نسوری قزلبچه، وزیر جهاد کشاورزی، در نشست سراسری استانداران در وزارت کشور، بیان کرد: قیمت بیشتر کالاها ثابت است. افزایش قیمت برخی کالاها بر اساس قیمت ارز منطقی است. از سویی هزینه حمل و نقل ۵۵ درصد افزایش یافته است. افزایش قیمت برخی کالاها مثل برنج غیر منطقی است. باید در قیمت برنج اعمال حاکمیت کنیم. قیمت میوه ها افزایش یافته است که این مربوط به باغدار نیست. واسطه ها در این بین تاسه برابر سود می بند. مادر برابر افزایش قیمت ها مسئول هستیم.

وکیل این گروه اعلام کرد:

شکایت رسمی گروه شمشانی از بولومبرگ

وکیل حسین شمشانی گفت: آقای شمشانی مالک باسهامدار میلاوس نیست و ادعاهای مطرح شده در گزارش های بولومبرگ غیر واقعی است. به گزارش ایلنا، دفتر حسین شمشانی در شبکه اجتماعی X یاد را در این ادعاها از شکایت رسمی گروه شمشانی از بولومبرگ خبر داد. به گفته وکلای شمشانی، پیگیری هایی برای تماس بولومبرگ با شمشانی و بارها خواستار انتشار اسناد ادعاهای مطرح شده بودند اما این رسانه هیچ مدرک و اسنادی برای ادعای خود منتشر نمی کند و پاسخی هم نمی دهد.

رئیس بانک مرکزی:

نرخ ارز ۲۸۵۰۰ تومانی

برای سال آینده تغییر نمی کند

طبق اعلام رئیس کل بانک مرکزی که قرار بود برای سال آینده حدود ۳۰ درصد افزایش پیدا کند، بدون تغییر خواهد ماند. به گزارش تسنیم، محمد ضارفرزین افزودارمز کم میانه نزدیک دو ماه است که بین ۶۷ تا ۶۸ هزار تومان در نوسان است این هم کمی روی افزایش قیمت برخی کالاها اثر گذاشته بود و بر همین اساس تلاش می کنیم این ارز را نزدیک کفالت تثبیت کنیم.

رئیس کنفدراسیون صادرات خبر داد:

نا توانی صادرکنندگان خرید در عرضه ارز در بازار توافقی

رئیس کنفدراسیون صادرات ایران گفت: یکسان سازی نرخ ارز در مرکز میانه سه سبب کوچک و متوسط و خلاف صادرکنندگان بزرگ با کاهش نرخ ارزشان روبه رو در عرضه ارز در بازار دچار مشکل مواجه شوند. به گزارش ایلنا، محمد لاهوتی همچنین عنوان کرد: برخی کالاهای صادراتی بر اساس نرخ تعیین شده در گمرک صادر می شوند و برخی دیگر هم بر اساس نرخ های جهانی قیمت گذاری می شوند. بر همین اساس امکان کم اظهاری در صادرات کمتری می شود اما در واردات با توجه به جذابیت نرخ ارز امکان بیش اظهاری وجود دارد و تا زمانی که این دوگانگی برقرار است بر خورد با این موضوع و کاهش آن کار آسانی نیست.

رئیس اتاق اصناف کشاورزی اعلام کرد:

کمبود کود کشاورزی

به دلیل تعطیلی واحدهای پتروشیمی

رئیس اتاق اصناف کشاورزی ایران گفت: شرکت های پتروشیمی به دلیل کمبود گاز در کشور امکان تولید کود مورد نیاز کشاورزان را ندارند کشاورزان در حالی به کود با نرخ دولتی دسترسی ندارند که کود با قیمت آزاد به وفور در بازار پیدامی شود. به گزارش ایلنا، قاسم پیشهور همچنین از افزایش سه باره قیمت دستگاه تراکتور در طول سال جاری خبر داد و در باره نایب سامانی بازار برنج گفت: کشاورزان پس از برداشت، برنج خود را به صورت قله می فروشند بنابراین آنها امکان احتکار ندارند اما وقتی این برنج وارد انبار های واسطه های میان کشاورز و مصرف کننده می شود، این واسطه ها برنج را وقتی می فروشند که برایشان سودحداکثری ایجاد کند.

عضو کمیسیون عمران مجلس:

دولت قبل به تعهدات خود در مسکن ملی عمل نکرد

عضو کمیسیون عمران مجلس شسورای اسلامی با اشاره به طرح تفکیک وزارت راه و شهرسازی، گفت: جلساتی با وزارت راه و شهرسازی و اعضای هیئت دولت برگزار شده و آن ها نیز به انجام این تفکیک موافق هستند. به گزارش اقتصاد آنلاین، فرامرز شهنسوزی در خصوص تعهدات دولت در نهضت ملی مسکن اظهار کرد: قانون جهش تولید مسکن قانون خوبی است، اما دولت نتوانست به تعهدات خود عمل کند. یکی از وظایف دولت قرار دادن زمین رایگان در اختیار مردم و اعطای وام ۸۰۰ میلیون تومانی به متقاضیان است که این مبلغ افزایش نیافته و حتی همین وام ۶۵۰ میلیون تومانی را هم بانک ها در اختیار مردم قرار نمی دهند.

یک مقام صنفی خبر داد:

بازار داغ خرید و فروش

تجهیزات اینترنت ماهواره ای در ایران

محمد بونسی، عضو هیات مدیره اتحادیه صوت، تصویر و گوشی تلفن همراه در گفت وگو با ایلنا، گفت: اگر چه در بازار سیاه ایران تجهیزات مرتبط با استارلینک را با قیمت های بالا به شیوه نادری می فروشند اما زمان محدودیت های شبکه های اجتماعی تاکنون بازار خرید و فروش برخی اقلام اینترنت ماهواره ای داغ شده است.